

IFLA´s Flerkulturelle Biblioteksmanifest

Det flerkulturelle Bibliotek – porten til et kulturelt mangfoldigt samfund i dialog

Alle lever vi i et stadigt mere kulturelt mangfoldigt samfund. Der er mere end 6.000 forskellige sprog i verden. Den internationale migrationsrate vokser fra år til år, hvilket resulterer i et voksende antal personer med flerkulturel baggrund. Udviklingen i det 21. århundrede inden for f. eks. globalisering, voksende migration, hurtigere kommunikation og lettere transport har bevirket en vækst i den kulturelle mangfoldighed i mange lande, som ikke tidligere har kendt til dette, eller har styrket det eksisterende flerkulturelle præg.

“Kulturel mangfoldighed” betyder harmonisk sameksistens og interaktion mellem forskellige kulturer, hvor ”kultur skal forstås som et hele bestående af karakteristiske åndelige, materielle, intellektuelle og følelsesmæssige træk i samfundet eller i en social gruppe. Ud over kunst, litteratur og tro, omfatter dette også livsstil, samlivsformer, traditioner og værdinormer”¹. Kulturel mangfoldighed er grundlaget for den kollektive styrke i vores lokalområde og i vort globale samfund.

Kulturel og sproglig mangfoldighed er menneskehedens fælles arv og skal værdsættes og bevares til gavn for alle. Det er en kilde til meningsudveksling, innovation, kreativitet og fredelig sameksistens mellem folk. ”Respekt for kultureernes mangfoldighed, tolerance, dialog og samarbejde i en atmosfære af gensidig tillid og forståelse er en af de bedste garantier for international fred og sikkerhed”². Derfor bør alle typer af biblioteker afspejle, understøtte og fremme kulturel og sproglig mangfoldighed på internationalt, nationalt og lokalt plan og således arbejde for tværkulturel dialog og aktivt medborgerskab.

Eftersom biblioteker betjener forskellige interesser og fællesskaber, fungerer de som centre for læring, kultur og information.

Drivkraften i bibliotekernes arbejde med kulturel og sproglig mangfoldighed er deres engagement for de grundlæggende frihedsrettigheder og den lige adgang til information og viden for alle, uafhængig af kulturel identitet og værdier.

Principper

Enhver i vort globale samfund har ret til en komplet vifte af biblioteks- og informationstilbud. Når det drejer sig om kulturel og sproglig forskellighed skal bibliotekerne:

- betjene alle lokalområdets medlemmer uden at diskriminere på grund af kulturel eller sproglig baggrund
- tilbyde information på relevante sprog og med disses alfabeter og skrifttegn
- give adgang til et bredt spektrum af materialer og tilbud, som afspejler alle grupper og behov
- ansætte personale, der afspejler mangfoldigheden i lokalområdet, og som er uddannet i at arbejde med og betjene forskellige grupper.

Biblioteks- og informationstilbud i en kulturel og sproglig mangfoldig sammenhæng omfatter både betjening af alle typer af biblioteksbrugere og biblioteksbetjening specielt målrettet hidtil underprioriterede kulturelle og sproglige grupper.

Der bør fokuseres specielt på grupper, som ofte er marginaliserede i kulturelt mangfoldige samfund: minoriteter, asylsøgere, og flygtninge, borgere med midlertidig opholdstilladelse, migrantarbejdere, og oprindelige befolkningsgrupper.

Målsætninger for de flerkulturelle bibliotekstilbud

I et kulturelt mangfoldigt samfund bør der være særlig fokus på de følgende hovedmålsætninger, som knytter sig til information, læse- og skrivefærdigheder, uddannelse og kultur:

- fremme bevidstheden om de positive værdier, der udspringer af kulturel mangfoldighed og udvikle den kulturelle dialog
- opmuntre til sproglig mangfoldighed og respekt for modersmålet
- støtte den harmoniske sameksistens mellem forskellige sprog, herunder indlæring af flere sprog fra tidlig alder.
- stå vagt om den sproglige og kulturelle arv og støtte meningstilkendegivelse, udvikling og udbredelse uanset sprog.
- støtte bevarelse af den mundtlige fortælletradition og anden immateriel kulturarv
- støtte medinddragelse og deltagelse af personer og grupper fra alle forskelligartede kulturbaggrunde
- opmuntre til tilegnelse af informationskompetencer i den digitale tidsalder og beherskelse af informations- og kommunikationsteknologier
- støtte sproglig mangfoldighed i cyberspace
- opmuntre til alles lige adgang til cyberspace
- støtte udveksling af viden og ”best practice” i forhold til kulturel mangfoldighed

Ledelse og drift

Det flerkulturelle bibliotek forudsætter, at alle typer biblioteker har en integrerende tilgang til betjeningen. Kerneydelser i biblioteks- og informationstilbud over for de kulturelt og sproglige mangfoldige samfundsgrupper er centrale, ikke adskilte eller ”ekstra” og de skal altid udformes, så de imødekommer lokale eller specifikke behov.

Biblioteket bør have en politik og en strategisk plan, som definerer mål, opgaver, prioriteringer og tilbud i forhold til kulturel mangfoldighed.

Planen bør være baseret på omfattende brugerundersøgelser og tilstrækkelige ressourcer. Biblioteksaktiviteterne må ikke udvikles i isolation; derimod bør samarbejde med relevante brugergrupper og andre faggrupper på lokalt, nationalt og internationalt niveau fremmes.

Kerneydelser

Det flerkulturelle bibliotek bør:

- udvikle flerkulturelle og flersproglige samlinger og andre tilbud, herunder digitale og multimedie ressourcer
- afsætte ressourcer til at bevare kulturudtryk og kulturarv, idet der særligt fokuseres på oprindelige folkeslag, den mundtlige og immaterielle kulturarv
- omfatte programmer, der - som en integreret del af tilbuddet -
- understøtter brugeroplæring og kompetencer inden for informationshåndtering, lægger vægt på særlige tilbud til nyankomne, kulturarv og tværkulturel dialog.
- sikre adgang til biblioteksressourcer gennem informationsorganisering og søgesystemer
- på relevante sprog
- udvikle markedsføring og informationsmaterialer på relevante medier og sprog for at tiltrække forskellige grupper til biblioteket

Personale

Bibliotekets medarbejdere er de aktive formidlere mellem brugere og tilbud. De bør derfor have adgang til faglig uddannelse og efteruddannelse med fokus på betjening af flerkulturelle grupper, tværkulturel kommunikation og forståelse, antidiskrimination, viden om kulturer og sprog.

Medarbejderne i et flerkulturelt bibliotek bør afspejle de kulturelle og sproglige karakteristika i lokalsamfundet for at sikre kulturindsigt, afspejle bibliotekets lokale betjeningsområde og for at tilskynde til kommunikation.

Finansiering, lovgivning og netværk

Regeringer og andre relevante beslutningstagere opfordres til at etablere and finansiere biblioteker og bibliotekssystemer på et tilstrækkeligt niveau til at de kan tilbyde vederlagsfri biblioteks- og informationstilbud til kulturelt mangfoldige lokalsamfund.

En flerkulturel biblioteksbetjening er grundlæggende global. Alle biblioteker, der er engageret i aktiviteter på dette område må deltage i relevante netværk på lokalt, nationalt og internationalt niveau i udviklingen af bibliotekspolitikker. Der er behov for forskning for at skaffe de data, der er nødvendige for at kunne træffe velbegrundede beslutninger om betjeningen og sikre passende finansiering.

Forskningsresultater og ”best practices” bør formidles bredt for at vejlede om effektiv flerkulturel biblioteksbetjening.

Implementering af Manifestet

Det internationale samfund bør anerkende og støtte biblioteker og informationstjenester i deres arbejde for at fremme og bevare kulturel og sproglig mangfoldighed.

Beslutningstagere på alle niveauer samt biblioteksvæsenet som helhed overalt i verden opfordres hermed til at videreformidle dette Manifest og til at virkeliggøre de principper og handlinger, som kommer til udtryk heri.

Dette Manifest supplerer "IFLA/UNESCO Public Library Manifesto", "The IFLA/UNESCO School Library Manifesto" og "The IFLA Internet Manifesto".

Dette Manifest blev godkendt af "Governing Board of IFLA" i august 2006 og godkendt af "Intergovernmental Council for UNESCO's Information for All Programme" i april 2008 med den anbefaling, at det forelægges "35th session of the General Conference of UNESCO" til vurdering.

Noter

¹ UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity, 2001.

² ibid.